

متن سخنرانی جناب آقای مهندس آرامی

مدیر عامل بانک ملت

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين

مناسبت هفته وحدت، ولادت حضرت ختمی مرتبت، ولادت ششمین اختر ولایت و نیز بزرگداشت هفته بانکداری اسلامی را به شما و همه هم میهنان عزیز تبریک عرض می‌نمایم.

اینجانب ترجیح می‌دهم بجای بیان موفقیت‌ها و دستاوردهای کمی سیستم بانکی کشور که در راستای اجرای قانون عملیات بانکداری بدون ربا به دست آمده است و کم هم نیست به گوشه‌ای از ویژگی‌های قانون مزبور اشاره کنم. قانون بانکداری موجود از طرفی با رعایت اصل چهار قانون اساسی کشور پایه گذاری شده است.

این اصل می‌گوید: (کلیه قوانین - مقررات مدنی - جزایی - مالی - اقتصادی - اداری - نظامی - فرهنگی - سیاسی کشور باید بر اساس موازین اسلام پایه گذاری شود)، و قانونی است که می‌توان بر اساس موازین اسلام و ویژگی‌های خاص شرع انور مورد توجه قرار داد و از طرفی دیگر قانون بانکداری موجود یک پدیده است و می‌توان از دید یک پدیده مورد توجه قرار گیرد.

از آنجا که نشأت گرفته از اسلام است و اسلام بر سه اصل اعتقادات، اخلاق، احکام پایه گذاری شده است لذا باید بر سه اصل یا سه رکن اعتقادات، اخلاق، احکام استوار باشد و چون یک پدیده است در طبقه بندی پدیده ها قرار گرفته است.

اگر قانون بانکداری اسلامی دارای این ویژگی است که اعتقاد، اخلاق به عنوان ۲ رکن از سه رکن در آن مطرح است لذا قانون در بعد نگارش (احکام) وقتی به نهایت مطلوب می رسد و کامل می شود که در عمل با اعتقاد کامل عمل شود و در عرضه آن به جامعه با همان اخلاق خاص اسلامی عرضه شود، و این نشان از آن است که عامل به احکام و قوانین اسلام، اگر اعتقاد بایسته و اخلاق شایسته را نداشته باشد حکم عامه بر ضعف رکن اول که احکام (قانون) باشد صادر می شود و حال آن که می دانیم چنین نیست و قانون بانکداری موجود تا آنجا که مقدور و میسر بوده با قوانین شرع منطبق گردیده و مراحل و پله های تصدیق و تأیید را نیز گذرانده است.

در اینجا می توان نتیجه گرفت که اعتقاد و اخلاق کارگزاران در نظام بانکی کشور تا چه اندازه ای می تواند در موفقیت یا شکست این قانون نقش ایفاء نمایند و چه چیز از این مهمتر که دو رکن موفقیت را باید در انتصاب درست کارگزاران یافت و حال آن که یک رکن را در قوانین و مقررات و دستورالعمل ها و سایر امور.

و اما از بعد پدیده:

نظام بانکداری اسلام در دنیای بانکداری امروز یک پدیده زنده و پایدار است. یکی از ویژگی های پدیده ها این است که با تحقیق و تفحص پایدار و شکوفا می شوند و توانایی های پدیده ها با تفکر و کار اجتهادی در طول زمان بیشتر می شود. پدیده بانکداری حاضر را باید تحول پذیر دانست، و برای بروز قابلیت های آن باب نقد و بررسی را گشود، و ارتباط منطقی پدیده را همواره با دنیای خارج و محیط اطراف آن برقرار نمود و از این که پدیده را کامل بدانیم و با هرگونه ایراد و انتقاد برخورد تدافعی گردد به شدت پرهیز کرد، زیرا در این صورت موجبات توقف و ایستائی این پدیده ارزشمند را به دست خود فراهم نموده ایم.

قانون بانکداری اسلامی که خود زیرمجموعه ای از اسلام است یقیناً کامل تر از

مجموعه اصلی یعنی اسلام نیست. عنایت داریم که اگر اسلام به عنوان یک پدیده جاودانه آسمانی و الهی و در اصول لایتغیر است و لکن برای آن که در هر زمان پویایی این پدیده محفوظ بماند و همواره رشد منطقی خود را داشته باشد باب اجتهاد و تحقیق و تفحص را باز نگهداشته‌اند. پس با اجتناب از این که قانون موجود، قانونی بی‌نقص و کامل است و این تنها نسخه نظام بانکداری دنیای امروز است، برای کار در امر تکمیل آن راه را باید باز نمود.

به عنوان مثال: مباحثی شبیه مباحث: پول، ارزش مالیت، ربا و... را باید به بحث و بررسی گذاشت. پول کدام است؟ پول چیست؟ آیا همان درهم و دینار است؟ یا سکه و اسکناس و چک و... معادل طلا و نقره‌های یک کشور است که ارزش اعتباری دارند؟ و یا این که پول اعدادی هستند که در حسابهای بدهکار، بستانکار دفاتر اشخاص و بانکها بر روی صفحات کاغذ نقش می‌بینند؟ و یا از همه فراتر پول اطلاعاتی است که از کامپیوتر شعبه یک بانک بر روی امواج حامل الکتروماتیکی سوار شده و در فضا حرکت کرده تا به کامپیوتر فلان سوپر مارکت رسیده و یک بسته اطلاعات بر روی صفحه مانیتور کامپیوتر نشان داده و اعتباری برای مشتری ایجاد می‌کند تا او بتواند مابه‌ازاء این اطلاعات کالا بخرد و برود، کدام یک؟

و همچنین ارزش مالیت چیست؟

آیا ارزش پول امروز و فردا یکی است، آیا ارزش مال تابع زمان نیست؟ تابع مکان نیست؟ اگر هست، پس ربا چیست؟ آیا آنچه امروز مصطلح است، ربا است یا جبران کاهش ارزش مالیت یک مال است؟ در این مورد آیا تفاوت بین قیمت نقد و نسیه اجناس حکایت از یک واقعیت عینی و فقهی نمی‌کند و سلف نیز همچنین؟

آنچه مسلم است دامنه بحث بسیار وسیع است و راه رساندن قانون و مقررات عملیات بانکداری تا مراحل کمال و تا جایی که انشاء... همه جاگیر شود بسیار طویل و لکن منابع ارزشمند قابل دسترسی بسیار عریض و عمیق است اما شرط لازم برای رسیدن به سرمنزل مقصود وجود همان سه اصل احکام، اخلاق و اعتقاد است که با وجود احکام یا قوانین موجود باید برای ایجاد اعتقاد و باور در همه سطوح در نظام بانکی کشور برنامه‌ریزی

شده و اخلاق اسلامی را نیز حکم نمود و شرط کافی همان بازنگهداشتن باب تحقیق و بحث و داشتن روحیه انتقادپذیری و مشارکت دادن اهل فن و معرفت در این امر است. باید به محقق ما اعتماد شود و او اعتقاد به پی‌جوئی و پی‌گیری را در مسیر کمال پیدا کند و مدیر و مسئول و کارگزار ما با همان اعتقاد و اخلاق، احکام و قوانین را به کارگیرد تا انشاء... نتیجه ایده‌آل به بار آید.

برای کوتاه کردن کلام با چند پیشنهاد مطلب را به اتمام می‌رسانم:

۱ - تشکیل یک شورا در هر بانک از افراد متخصص و مسلط به امور بانکداری و معتقد و مطلع (یا اهل اطلاع) از قوانین و احکام اسلام که حداقل به طور ماهانه جلسات بحث و بررسی داشته و در ضمن مسایل مبتلا به مقرراتی و شرعی هر بانک به ایشان ارجاع و به بحث گذاشته شود و راه‌حلهای منطقی و مشروع پیش‌بینی شود.

۲ - تشکیل بالاتری در سطح استادان دانشگاه، حوزه و متخین سیستم بانکی از بانک مرکزی و سایر بانکها شکل گرفته و نشست‌های فصلی یا سالانه داشته باشند و حاصل کار شوراها را به بانک را به بحث و بررسی گذاشته و همچنین بتوانند نتیجه دستاورد تحقیقاتی خود را در جلسات مطرح نمایند و با هدف جهان شمول شدن قوانین و مقررات بانکداری اسلامی این امر مهم تحقق یابد و پابرجا شود.

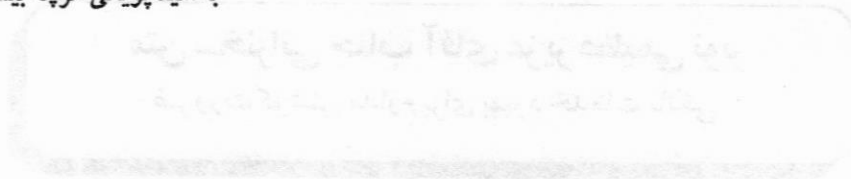
۳ - ادارات آموزش هر بانک جهت تعمیق دانسته‌های افراد نسبت به آموزش و بازآموزی کارکنان سیستم بانکی بخصوص کادر شعب اقدامات فراگیری را داشته باشند و با برگزاری جلسات بحث و گفتگو و استفاده از نقطه نظرات صاحب‌نظران تا مرحله شکل‌گیری اعتقاد و ریشه‌دار کردن قوانین و مقررات بانکداری اسلامی برنامه‌ریزی لازم را به عمل آورند (گرچه اقدامات آموزش بانکها در سالهای گذشته قابل توجه است).

۴ - افراد برجسته در سیستم بانکی به طور سالانه گزینش شوند و از آنها به نحو شایسته تقدیر شود و نیز به عنوان استاد جهت اشاعه سریع فرهنگ بانکداری اسلامی در سطح گسترده از ایشان استفاده شود.

۵ - از آنجا که سیستم‌ها و مقررات اداری زاید و پیچ در پیچ و مشکل آفرین می‌تواند

سبب مخدوش نمودن چهره منور قوانین و مقررات منتسب و مشتق از اسلام گردد، ادارات سازمان و تشکیلات و روش‌های بانکداری باید اقدامات اساسی لازم را همزمان با اصلاح و بهینه‌سازی سیستم‌ها و به روز شدن بانکهای کشور انجام دهند تا قانون و مقررات بانکداری بدون ربا بتواند خود را آن طور که هست ظاهر سازد و در این رابطه از نقش مهم و سازنده مکانیزاسیون سیستم‌ها نباید غافل ماند.

به امید پویائی هرچه بیشتر

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]